Időszaki kiállítás: A Zirci Apátság Kincsei

2011/04/01 - 2011/06/26

Apátság és könyvtártörténeti kiállítás

[1]A zirci ciszterci apátság könyvtára hazánk egyik legjelentősebb, nagy múltra visszatekintő egyházi gyűjteménye, amely az apátsági épület második emeletén található. A története három nagy korszakra osztható: első az apátság alapításától a török inváziókig, mely a kolostor és a település elnéptelenedéséhez vezetett; második az újratelepítéstől a rend 1950-es feloszlatásáig; a harmadik már a napjainkig fennálló műemlékkönyvtári funkció az Országos Széchényi Könyvtár keretei között.

A kiállítás a monostor és a könyvtára történetét dolgozza fel az újraalapítástól a 19. század közepéig. A korszakhatárokat indokolja, hogy a ma az apátsághoz tartozó kódexek, ősnyomtatványok, legrégebbi miseruhák és kelyhek nagy része ekkor kerültek Zircre, mert a középkori kincsek a 16-17. század folyamán szétszóródtak, megsemmisültek. A 18. században, a török kiűzése után a hódoltsági területek újjáépítésében, a kulturális életbe történő visszakapcsolásában az egyházaknak nagy szerepe volt. A nagy múltú szerzetesrendeknél a helyreállítást sokszor külföldi kolostorok, apátságok segítették, Zirc esetében a sziléziai Heinrichau jelentette ezt a bázist. Ez nem csak anyagi támogatást jelentett, mert innét érkeztek a szerzetesek, az első könyvek a Bakonyba, s természetesen a szertartásrendet is az anyamonostor szokásainak megfelelően alakították ki. Jól mutatják ezt azok a század során keletkezett kéziratos liturgikus munkák, amelyeket heinrichaui művekről másoltak zirci szerzetesek. Az 1814-től önálló zirci apátság új feladatként a középiskolai oktatásból vállalt részt, s ez a szerzetesektől teljesen más napirendet követelt meg. Egyben szükségessé vált a bibliotéka nagyarányú fejlesztése, amelynek során tankönyvekkel, illetve az oktatást segítő művekkel gyarapodott az állomány. A vásárlások során ügyeltek az értékmentésre is, így került Zirc tulajdonába 10 kódex is.

Az állomány bővülése megkövetelte, a ciszterci rend jó gazdálkodása pedig lehetővé tette egy reprezentatív könyvtárterem megépítését. A gyönyörű intarziás berendezéséről híressé vált termet 1857-ben adták át, amely meghatározza kiállításunk záró évszámát.

[2]A kiállításon szereplő kódexeket, újkori kéziratokat eddig még nem láthatta a közönség. 1950 után az Országos Széchényi Könyvtárba kerültek, ahol ma is őrzik őket. A kódexek közül a legjelentősebb a

15. század második felében készült latin nyelvű darab, amely Johannes Herolt prédikációit és egy bestiáriumot tartalmaz. A bestiárium valós vagy kitalált állatok leírásai, ezekhez vallási-erkölcsi értelmezéseket társít, ezért gyakran használták prédikációkhoz. A kódexet a 15. század végén egy dél-magyarországi kolostorban magyar és horvát nyelvű glosszákkal, azaz megjegyzésekkel látták el. 20 magyar szót tartalmaz, s így nyelvemléknek számít „Zirci Glosszák” elnevezéssel. Láthatóak lesznek még a könyvtár legértékesebb ősnyomtatványai és antikvái is. A miseruhákat és a kelyheket pedig a ciszterci rend kölcsönözte a kiállítás rendezőiknek.

Galéria [3]

A kiállítás 2011. június 26-ig tart nyitva.
Megtekinthető: keddtől péntekig 9 és 17 óra között, ebédszünet 12-13 óráig.
Helyszín: Országos Széchényi Könyvtár Reguly Antal Műemlékkönyvtár
8420 Zirc, Rákóczi tér 1.
Tel: 88/593-800
Fax: 88/593-801
E-mail: info.reguly@oszk.hu

Képek *[4] és* videó *[5] a megnyitóról*

A Magyar Televízió *[6] beszámolója az eseményről*

Forrás webcím: https://oszk.hu/kiallitasok/idoszaki-kiallitas-zirci-apatsag-kincsei

Hivatkozások:
[1] https://oszk.hu/../../sites/default/files/plakat_zirc_apatsag_kincsei.jpg
[2] https://oszk.hu/sites/default/files/johannes_herolt_codex.jpg
[3] https://oszk.hu/sites/default/files/DSC_0009.JPG
[4] http://indafoto.hu/nemzetikonyvtar/a_zirci_apatsag_kincsei_apatsa
[5] http://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar#p/u/5/hF_IzSZZQik
[6] http://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar#p/u/6/uAUXqC_Ndmo
[7] https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2011